

Capelanul își coborî privirea spre brațul lui, surprins de roșia pe care îl poftise s-o ia colonelul Cathcart.

— Am luat-o din biroul domnului colonel Cathcart, să trăiți, reuși el să răspundă.

— Colonelul știe că ai luat-o?

— Da, să trăiți. El mi-a dat-o.

— În acest caz, e în regulă, spuse împlinzit colonelul Korn.

Zîmbi cu răceală, îndesîndu-și cu policarele faldurile mototolite ale cămășii în pantaloni. În ochi îi apărură o sticlire de răutate tainică, satisfăcută.

— De ce te-a chemat colonelul Cathcart, părinte?

Capelanul amuți o secundă, neștiind ce să spună.

— Nu cred că ar trebui să...

— Să faci rugăciuni pentru editorii de la *The Saturday Evening Post*?

Capelanul schiță un zîmbet.

— Da, să trăiți.

Colonelul era încîntat de intuiția lui. Rîse disprețuitor.

— Să știi, mă temeam că va născoci ceva atît de ridicol de cum va vedea *The Saturday Evening Post* de săptămîna asta. Sper că ai reușit să-i explici că este o idee inacceptabilă.

— S-a hotărît să n-o aplice.

— Bravo. Mă bucur că l-ai convins că editorii de la *The Saturday Evening Post* nu sînt dispuși să relateze de două ori aceeași poveste numai ca să-i facă publicitate unui colonel obscur. Cum mai e viața în sălbăticie, părinte? Reușești să te descurci?

— Da, să trăiți. Totul e-n regulă.

— Bravo. Mă bucur să aud că n-ai motive să te plîngi. Să ne spui dacă ai nevoie de ceva ca să te simți bine. Noi toți dorim să te bucuri de o viață bună acolo.

— Vă mulțumesc, să trăiți. O să vă spun.

Dinspre sala de dedesubt se ridică un zumzăit din ce în ce mai puternic. Era aproape ora mesei

și primii sosiți pătrundeau în sălile popotei cartierului general, recruții și ofițerii împărțindu-se în săli de mese diferite, situate față-n față în rotonda arhaică. Colonelul Korn încetă să zîmbească.

— Parcă ai luat dejunul cu noi aici acum o zi sau două, nu-i așa, părinte? întrebă el cu înțeles.

— Da, să trăiți. Alaltăieri.

— Așa m-am gîndit și eu, spuse colonelul Korn, apoi tăcu, pentru ca vorbele sale să-și facă efectul. Stai liniștit, părinte. O să te conduc cînd îți va veni din nou rîndul să mănînci aici.

— Vă mulțumesc, să trăiți.

Capelanul nu știa precis în care dintre sălile celor cinci ofițeri și ale celor cinci recruți era programat să ia masa în ziua aceea, căci sistemul de rotație stabilit pentru el de colonelul Korn era complicat și își uitase carnetul cu socoteli în cort. Capelanul era singurul ofițer de la cartierul general al regimentului care nu locuia în clădirea din piatră roșie mucegăită a cartierului general al regimentului și nici în vreuna din construcțiile satelit mai mici care se înălțau deasupra terenurilor, într-o configurație disjunctă. Capelanul trăia într-o poiană din pădure, la circa șase kilometri, între clubul ofițerilor și prima dintre cele patru zone ale escadrilei, care se înșiruiau începînd de la cartierul general al regimentului, pînă hăt departe. Capelanul locuia singur, într-un cort pătrat spațios care îi servea și de birou. Noaptea ajungea pînă la el zarva chefurilor de la clubul ofițerilor, care-l ținea adeseori treaz, zvîrcolindu-se pe pat, în exilul lui pasiv, pe jumătate voluntar. Nu era în stare să evalueze efectul pastilelor slabe pe care le lua din cînd în cînd ca să poată dormi și după aceea se simțea vinovat zile întregi.

În poiana din pădure nu locuia cu capelanul decît asistentul lui, caporalul Whitcomb. Caporalul Whitcomb era ateu și un subordonat nemulțumit, care avea impresia că putea face treaba capelanului mai bine decît o făcea el și de aceea se considera

o victimă a inechităţii sociale. Locuia într-un cort propriu, la fel de spaţios şi de pătrat ca al capelanului. Era pe faţă mitocan şi dispreţuitor cu capelanul, după ce descoperise că acesta nu-i făcea nimic. Între marginile celor două corturi din poiană nu era mai mult de vreun metru şi jumătate.

Colonelul Korn însuşi concepusese acest mod de viaţă pentru capelan. Un motiv serios pentru care capelanul trăia în afara clădirii cartierului general al regimentului era teoria colonelului Korn că, locuind într-un cort, precum majoritatea enoriaşilor săi, capelanul va comunica mai îndeaproape cu ei. Un alt motiv serios era faptul că prezenţa capelanului în preajma cartierului general i-ar fi stîmjenit pe ceilalţi ofiţeri. Una era să menţii legătura cu Dumnezeu, şi cu asta erau toţi de acord; alta era însă să-L simţi în coasta ta douăzeci şi patru de ore pe zi. În ansamblu, după cum se exprimă colonelul faţă de maiorul Danby, ofiţerul responsabil de operaţiunile grupului, un tip ţifnos, cu ochi holbaţi, capelanul ducea un trai dulce; nu prea avea altceva de făcut decît să-şi plece urechea la necazurile altora, să îngroape morţii, să-i viziteze pe cei căzuţi la pat şi să officieze slujbele religioase. Şi nu prea mai avea mulţi morţi de îngropat, sublinie colonelul Korn, de cînd atacurile avioanelor germane de luptă încetaseră practic şi de cînd aproape nouăzeci la sută din victimele care încă se mai înregistrau, estima el, piereau în spatele liniei inamice sau dispăreau în nori, unde capelanul nu mai avea nici o treabă cu rămăşiţele pămînteşti. Cu siguranţă că nici slujbele religioase nu erau prea obositoare, deoarece se oficiau o singură dată pe săptămînă în clădirea cartierului general al regimentului şi la ele participau foarte puţini oameni.

De fapt, capelanului începuse să-i placă viaţa în poiana din pădure. Atît el, cît şi caporalul Whitcomb primiseră tot ce le trebuia, aşa că nici unul n-ar fi putut invoca drept pretext lipsa de

confort pentru a cere permisiunea să se întoarcă în clădirea cartierului general. Capelanul lua prin rotație micul dejun, prânzul și cina în serii separate, în cele opt săli de mese ale escadrilei, lua fiecare a cincea masă în popota recruților de la cartierul general al regimentului și fiecare a zecea masă la popota ofițerilor. Acasă la el, în Wisconsin, capelanul avusese pasiunea grădinăritului și îi creștea inima, copleșit de o splendidă senzație de rodnicie, de câte ori admira ramurile joase și spinose ale copacilor sfrijiți, bălăriile și desişurile care-i ajungeau pînă la talie și între care era aproape zidit. În primăvară, își dorise să sădească begonii și verbine într-un strat îngust în jurul cortului său, dar teama de răzbunarea caporalului Whitcomb îl făcuse să se răzgîndească. Capelanul se bucura de intimitatea și izolarea oferite de verdeața din jur și de atmosfera de visare și meditație stimulată de viața lui de acolo. Tot mai puțini oameni veneau să-i spună necazurile lor și își îngăduia să fie recunoscător și pentru asta. Capelanul nu era prea sociabil și conversația nu-i era la îndemînă. Simțea lipsa soției și a celor trei copii mici, iar ea îi simțea de asemenea lipsa.

Ce îl deranja cel mai mult pe caporalul Whitcomb la capelan, în afară de credința lui în Dumnezeu, era lipsa lui de inițiativă și de agresivitate. Caporalul Whitcomb considera slaba participare la slujbele religioase o tristă oglindire a propriului său statut. Mentea lui zămislea cu febrilitate noi idei incitante pentru declanșarea măreței reînvieri spirituale al cărei autor se visa – mese în pădure, întruniri la biserică, scrisori tip expediate familiilor celor morți și răniți în luptă, cenzură, Bingo. Dar capelanul îl boicota. Pe caporalul Whitcomb îl scotea din sărite constrîngerea capelanului, pentru că el descoperea pretutindeni loc de mai bine. Oamenii de soiul capelanului, conchidea el, se făceau vinovați de proasta reputație a religiei și de faptul că amîndoi erau socotiți niște paria. Spre deosebire de capelan,

caporalul Whitcomb detesta izolarea la care era supus în poiana din pădure. Una dintre primele măsuri pe care intenționa să le ia după ce va scăpa de capelan va fi mutarea în clădirea cartierului general al regimentului, unde putea fi în miezul lucrurilor.

Cînd capelanul se întoarse cu mașina în poiană, după ce îl părăsise pe colonelul Korn, îl găsi pe caporalul Whitcomb afară, în picla înăbușitoare, discutînd pe un ton conspirativ cu un necunoscut rotofei, îmbrăcat cu un halat de catifea reiată maro și pijama de flanel gri. Capelanul recunoscuse halatul de baie și pijamaua din dotarea spitalului. Necunoscutul avea gingiile vopsite în violet; halatul de catifea reiată era împodobit la spate cu o fotografie a unui B-25 plonjînd printre flăcările portocalii ale tirului artileriei antiaeriene și în față cu șiruri ordonate de bombe minuscule, care reprezentau cele șaiszeci de misiuni de luptă efectuate. Pe capelan îl șocă atît de mult ceea ce vedea, încît încremeni, cu privirea fixă. Cei doi își întrerupseră conversația și îl așteptară să plece, într-o tăcere de mormînt. Capelanul se grăbi să intre în cort. Îi auzi sau i se păru că îi aude chicotind.

Caporalul Whitcomb intră peste o clipă și îl întrebă:

— Care e situația?

— Nimic nou, răspunse capelanul, ocolindu-i privirea. M-a căutat cineva?

— Doar țicnitul ăla de Yossarian. Face numai boacăne, nu-i așa?

— Nu sînt convins că e cu adevărat țicnit, observă capelanul.

— Bravo, ia-i apărarea, spuse caporalul Whitcomb pe un ton jignit, după care ieși.

Capelanului nu-i venea să creadă că Whitcomb se simțise jignit din nou și că ieșise cu adevărat. De îndată ce a crezut, caporalul Whitcomb intră din nou.

— Întotdeauna ieși partea altora, îl acuză caporalul Whitcomb. Nu-i susții pe oamenii tăi. E unul dintre cusururile tale.

— N-am intenționat să-i iau partea, se scuză capelanul. Am făcut o simplă afirmație.

— Ce voia colonelul Cathcart?

— Nimic important. A vrut doar să discutăm posibilitatea de a rosti rugăciuni în sala de instruire înaintea fiecărei misiuni.

— Foarte bine, să nu-mi spui, îl repezi caporalul Whitcomb și ieși din nou.

Capelanul se simțea îngrozitor. Oricât de politicos se străduia să fie, părea că reușea întotdeauna să jignească sensibilitatea caporalului Whitcomb. Își plecă privirea cuprins de remușcări și văzu că ordonanța pe care i-o vîrșise pe gît colonelul Korn pentru a face curat în cort și pentru a avea grijă de lucrurile lui uitase iarăși să-i lustruiască pantofii.

Caporalul Whitcomb se întoarse înauntru.

— Nu ai încredere în informațiile pe care ți le dau, se văicăre el cu agresivitate. Nu ai încredere în oamenii tăi. Este încă unul dintre cusururile tale.

— Ba am încredere, îl asigură capelanul, simțindu-se vinovat. Am foarte multă încredere în tine.

— Atunci cum rămîne cu scrisorile astea?

— Nu, nu acum, se rugă capelanul umil. Lasă scrisorile. Te rog, nu începe iar. O să te anunț dacă mă voi răzgîndi.

Caporalul Whitcomb părea furios.

— Nu zău? Sigur, îți convine să stai aici și să clatini din cap, în timp ce eu fac toată treaba. L-ai văzut pe tipul de afară cu chestiile alea pictate pe halat?

— Vrea să-mi vorbească?

— Nu, spuse caporalul Whitcomb, după care ieși.

În cort era o zăpușeală jilavă și capelanul simți că îl trec sudorile. Ascultă, ca unul care trage fără să vrea cu urechea, zumzetul nedeslușit al glasurilor scăzute de afară. Ședea inert la masa de bridge subredă care-i servea drept birou, cu buzele strînse, cu ochii goliți de orice expresie, cu fața de o paloare ce bătea spre ocră, presărată cu vechi ciorchini de